

Brussel, 3 juli 2026
(OR. en)

11135/26

ECOFIN 925
UEM 329
SOC 454
EMPL 256
COMPET 869
ENV 845
EDUC 311
ENER 467
JAI 905
GENDER 142
JEUN 185
SAN 543
EIB
ECB

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	AANBEVELING VAN DE RAAD inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Roemenië

De delegaties vinden hierbij de bovengenoemde ontwerpaanbeveling van de Raad, die is gebaseerd op Commissievoorstel COM(2026) 223 final en is herzien en goedgekeurd door verschillende comités van de Raad en is afgerond door het Economisch en Financieel Comité.

AANBEVELING VAN DE RAAD

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Roemenië

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad¹, en met name artikel 3, lid 3,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden², en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

¹ Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad (PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EU) 2024/1263 bevat de doelstellingen van het kader voor economische governance, dat erop gericht is gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei, alsook veerkracht te bevorderen door middel van hervormingen en investeringen, en buitensporige overheidstekorten te voorkomen. In die verordening is bepaald dat de Raad en de Commissie in het kader van het Europees Semester multilateraal toezicht uitoefenen overeenkomstig de doelstellingen en vereisten van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Het Europees Semester omvat met name de opstelling van en het toezicht op de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen.
- (2) Op 25 november 2025 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag 2026 goedgekeurd, waarin zij Roemenië noemt als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie nodig is. Ook heeft de Commissie een aanbeveling goedgekeurd voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone, alsook voor een aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Europese Unie, en een voorstel gedaan voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2026, waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone³ aangenomen op 21 april 2026, en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid en de aanbeveling over menselijk kapitaal op 9 maart 2026.
- (3) Op 29 januari 2025 heeft de Commissie het kompas voor concurrentievermogen gepubliceerd, een strategisch kader dat de komende vijf jaar het mondiale concurrentievermogen van de Unie moet stimuleren. Daarin worden de drie transformatievereisten innovatie, decarbonisatie en concurrentievermogen, en veiligheid genoemd als kritieke pijlers voor duurzame economische groei. Sinds de bekendmaking ervan heeft het kompas voor concurrentievermogen gediend als uitgangspunt voor de werkzaamheden in het kader van het Europees Semester en zorgt het ervoor dat het economisch beleid van de lidstaten in overeenstemming is met de strategische doelstellingen van de EU, waarbij een uniforme aanpak van economische governance wordt opgezet ter bevordering van duurzame groei, innovatie en veerkracht in de Unie.

³ PB C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) In 2026 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid parallel verlopen met de slotfase van de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit⁴. Herstel- en veerkrachtplannen zijn, samen met financiering in het kader van het cohesiebeleid, van essentieel belang gebleken voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten van het Europees Semester, aangezien met de plannen alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de relevante landspecifieke aanbevelingen van de recente cycli zijn aangehaald, moesten worden aangepakt, en in de door het Europees cohesiebeleid gefinancierde programma's rekening moest worden gehouden met de landspecifieke aanbevelingen. Nu de herstel- en veerkrachtfaciliteit bijna ten einde loopt, blijft het van essentieel belang om de hervormingen en investeringen die in het kader daarvan worden ondersteund en uitgevoerd, vol te houden, met name die welke bijdragen tot de aanpak van de uitdagingen die in de landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld, en erop voort te bouwen.
- (5) Op 3 juni 2026 heeft de Commissie het landverslag 2026 voor Roemenië bekendgemaakt. Daarin is de vooruitgang beoordeeld die Roemenië heeft geboekt bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen voor 2025 en is de balans opgemaakt van de uitvoering door Roemenië van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse zijn in het landverslag de dringendste uitdagingen voor Roemenië in kaart gebracht. Ook is daarin de vooruitgang beoordeeld die Roemenië heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en vermindering van armoede en sociale uitsluiting, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

⁴ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 2 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) De Commissie heeft uit hoofde van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 een diepgaande evaluatie uitgevoerd voor Roemenië. De belangrijkste bevindingen van de beoordeling door de diensten van de Commissie van macro-economische kwetsbaarheden voor Roemenië voor de toepassing van die verordening zijn bekendgemaakt op 20 mei 2026⁵. De Commissie heeft op 3 juni 2026 geconcludeerd dat Roemenië nog steeds wordt geconfronteerd met buitensporige macro-economische onevenwichtigheden. Met name de kwetsbaarheden in verband met begrotingstekorten en tekorten op de lopende rekening zijn de laatste tijd afgenomen, maar blijven aanzienlijk, terwijl het kostenconcurrentievermogen een uitdaging blijft. Het overheidstekort is in 2025 gedaald als gevolg van aanzienlijke consolidatie-inspanningen; voor 2026 en 2027 wordt een verdere daling van het tekort verwacht, maar dit zal nog steeds aanzienlijk zijn. De link tussen banken en overheid blijft aanzienlijk, aangezien het aandeel van de binnenlandse staatsobligaties in de totale activa van de banken het hoogste is in de EU en in 2025 is toegenomen. Het tekort op de lopende rekening is in 2025 slechts in geringe mate verbeterd en zal naar verwachting verder afnemen, ook al blijft het aanzienlijk. De loonkosten per eenheid product zijn in 2025 aanzienlijk afgenomen na een zeer sterke stijging in de voorgaande jaren, maar zullen naar verwachting nog steeds sneller stijgen in vergelijking met de meeste EU-landen. De kerninflatie was de afgelopen jaren de hoogste in de EU – waarbij de verhoging van de btw-tarieven in 2025 slechts een deel van deze stijging verklaart – en zal naar verwachting hoog blijven. In 2025 werd aanzienlijke vooruitgang geboekt op beleidsgebied, met name wat betreft het terugdringen van het begrotingstekort dankzij een tweejarige bevrozing van de overheidssalarissen en pensioenen en verhogingen van de btw-tarieven en andere belastingen. Als er geen verdere krachtige begrotingsconsolidatie plaatsvindt, aangevuld met een voorzichtig inkomstenbeleid en doeltreffende structurele hervormingen, blijft Roemenië kwetsbaar voor stijgende rentetarieven en schommelingen in het vertrouwen van beleggers.

⁵ Werkdocument van de diensten van de Commissie “In-depth review for Romania Prepared under Regulation 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances” (SWD(2026) 141 final).

- (7) Op 8 juli 2025 heeft de Raad een herziene aanbeveling goedgekeurd krachtens artikel 126 VWEU om een einde te maken aan de buitensporigetekortsituatie in Roemenië⁶. De Raad heeft de volgende maximale groeipercentages van de netto-uitgaven aanbevolen: 2,8 % in 2025, 2,6 % in 2026, 4,6 % in 2027, 4,4 % in 2028, 4,2 % in 2029 en 4,0 % in 2030; deze stemmen overeen met de maximale cumulatieve groeipercentages die zijn berekend op basis van referentiejaar 2024, namelijk 2,8 % in 2025, 5,5 % in 2026, 10,4 % in 2027, 15,2 % in 2028, 20,1 % in 2029 en 24,9 % in 2030. Het correctieve netto-uitgavenpad in die aanbeveling vervangt de maximale groeipercentages voor de netto-uitgaven die zijn vastgesteld in de aanbeveling van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn van Roemenië⁷ ⁸. Op basis van de beoordeling door de Commissie op 3 juni 2026 van de doeltreffendheid van de maatregelen⁹ wordt de procedure bij buitensporige tekorten ten aanzien van Roemenië opgeschort.
- (8) De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan vormen een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. De Commissie heeft de lidstaten uitgenodigd te verzoeken om een gecoördineerde activering van de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact ter ondersteuning van de inspanningen van de EU om tot een snelle en aanzienlijke verhoging van de defensie-uitgaven te komen¹⁰, en dit voorstel is door de Europese Raad van 6 maart 2025 positief ontvangen.

⁶ Aanbeveling van de Raad om een einde te maken aan de buitensporigetekortsituatie in Roemenië, aangenomen op 8 juli 2025. Alle documenten met betrekking tot de buitensporigetekortprocedure van Roemenië zijn te vinden op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Romania_en.

⁷ Aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn van Roemenië (PB C/2025/251, 10.2.2025, [Aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn van Roemenië](#)).

⁸ Punt 2 en bijlage II (“Reeks hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan een verlenging van de aanpassingsperiode tot zeven jaar”) van de aanbeveling van 21 januari 2025 blijven van toepassing.

⁹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank: Europees Semester 2026 – Voorjaarspakket (COM(2026) 200 final).

¹⁰ Mededeling van de Commissie, “Hogere defensie-uitgaven opvangen binnen het stabiliteits- en groeipact”, Brussel, 19 maart 2025 (C(2025) 2000 final).

- (9) Op 4 mei 2026 heeft Roemenië zijn jaarlijkse voortgangsverslag 2026¹¹ ingediend over de naleving van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven, de uitvoering van hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode en de uitvoering van hervormingen en investeringen als antwoord op de belangrijkste uitdagingen als benoemd in de landspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester. Het jaarlijkse voortgangsverslag weerspiegelt ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Roemenië over de vooruitgang bij de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241. Het verslag over de maatregelen die in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten zijn genomen, is opgenomen in het jaarlijkse voortgangsverslag.
- (10) De groei van het reële bbp in 2025 bedroeg 0,7 % en de GICP-inflatie 6,8 %. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie zal het reële bbp in 2026 groeien met 0,1 % en in 2027 met 2,3 %, bij een GICP-inflatie van 7,0 % in 2026 en 3,7 % in 2027.

¹¹ De jaarlijkse voortgangsverslagen 2026 zijn beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (11) Volgens gegevens van Eurostat¹² is het overheidstekort van Roemenië gedaald van 9,3 % van het bbp in 2024 tot 7,9 % van het bbp in 2025. De daling van het tekort in 2025 is voornamelijk het gevolg van de impact van diverse begrotingsconsolidatiepakketten die tussen december 2024 en oktober 2025 zijn aangenomen. In december 2024 heeft het parlement maatregelen aangenomen, waaronder een nominale bevrozing van de lonen in de overheidssector en pensioenen in 2025 en inkomstengenerende maatregelen ter waarde van 0,3 % van het bbp. In juli 2025 heeft het parlement aanvullende begrotingsconsolidatiemaatregelen aangenomen, bestaande uit aanzienlijke verhogingen van de belastinginkomsten (verhoging van de btw-tarieven, uitbreiding van de grondslag voor zorgpremies, verhogingen van de accijnzen en een hoger tarief voor de dividendbelasting) en een verlenging van de nominale bevrozing van lonen en pensioenen tot in 2026. In september 2025 heeft het parlement ook een verhoging van de periodieke onroerendgoedbelasting op woningen en van de milieubelastingen aangenomen. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie uitgegaan van een tekort van 6,2 % van het bbp in 2026 en 5,8 % van het bbp in 2027. De daling in 2026 is voornamelijk het gevolg van het effect over het gehele jaar van de hierboven beschreven maatregelen. De daling van het tekort in 2027 is voornamelijk het gevolg van de verwachte afname van de overheidsinvesteringen na het aflopen van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. De begrotingssituatie in Roemenië blijft kwetsbaar. Gezien de huidige politieke situatie blijft deze beoordeling met aanzienlijke onzekerheid omgeven en brengt zij uitvoeringsrisico's met zich mee voor de begrotingsaanpassing die in 2026 en de daaropvolgende jaren nog steeds noodzakelijk is.

¹² Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.

- (12) Uitgaande van de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers¹³, die zowel op nationaal niveau als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2025 contractief, met 2,2 % van het bbp. Deze koers zal naar verwachting contractief blijven, met 2,5 % van het bbp in 2026 en 0,7 % van het bbp in 2027.
- (13) Volgens gegevens van Eurostat¹⁴ is de overheidsschuld van Roemenië gestegen van 54,8 % van het bbp eind 2024 tot 59,3 % van het bbp eind 2025. De stijging van de schuldquote in 2026 is voornamelijk het gevolg van hoge primaire overheidstekorten en een verwachte stijging van de rentelasten. Op basis van de op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bekende beleidsmaatregelen wordt er in die prognoses van uitgegaan dat de schuldquote zal stijgen tot 61,6 % eind 2026 en verder tot 63,4 % eind 2027. De stijging in 2026 en 2027 is voornamelijk het gevolg van hoge primaire overheidstekorten in die periode.
- (14) Volgens gegevens van Eurostat¹⁵ bedroegen de totale defensie-uitgaven van de overheid in Roemenië in 2025 1,5 % van het bbp. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie stijgen deze in 2026 tot 1,7 % en in 2027 tot 1,8 % van het bbp¹⁶.

¹³ De begrotingskoers wordt gedefinieerd als een maatstaf van de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid – zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de EU-begroting wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere Uniefondsen.

¹⁴ Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.

¹⁵ Eurostat, overheidsuitgaven door classificatie van overheidsfuncties (COFOG).

¹⁶ De NAVO-definitie van defensie-uitgaven verschilt van de COFOG-definitie van defensie-uitgaven. Bovendien kunnen er verschillen optreden als gevolg van het moment waarop de uitgaven worden geboekt, met name in het geval van militaire uitrusting, aangezien de NAVO-rapportage niet verloopt volgens de nationale boekhoudregels voor het moment van boeking.

- (15) De Unie wordt nog steeds geconfronteerd met risico's op verstoringen van de energievoorziening en hoge prijsvolatiliteit, die worden verergerd door geopolitieke spanningen met gevolgen voor de mondiale olie- en gasmarkten. Uit de ervaring met de energiecrisis van 2022-2023 is gebleken dat brede en niet-gerichte maatregelen hoge begrotingskosten met zich meebrengen en in sociaal en economisch opzicht inefficiënt zijn. Sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten in februari 2026 heeft Roemenië budgettaire beleidsmaatregelen vastgesteld om de gevolgen van de hoge energieprijzen voor huishoudens en bedrijven te verzachten¹⁷. Het gaat hierbij om een niet-doelgerichte verlaging van de accijnzen op dieselproducten tot eind juni 2026 en gerichte staatssteun aan landbouwers en bepaalde bedrijven, die tot september 2026 in de begroting is opgenomen. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bedragen de begrotingskosten van deze maatregelen in 2026 minder dan 0,1 % van het bbp. Volgens ramingen van de Commissie zouden de begrotingskosten van deze maatregelen, mochten deze tot eind 2026 van kracht blijven, in 2026 0,1 % van het bbp bedragen.
- (16) Uitgaande van de berekeningen van de Commissie namen de netto-uitgaven in Roemenië in 2025 met 0,5 % toe. De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt onder het aanbevolen maximale groeipercentage.
- (17) Volgens de berekeningen van de Commissie zullen de netto-uitgaven in Roemenië naar verwachting stijgen met 1,8 % in 2026 en met 2,3 % cumulatief in 2025 en 2026. De verwachte groei van de netto-uitgaven in 2026 ligt onder het aanbevolen maximale groeipercentage. Wanneer 2025 en 2026 samen worden beschouwd, ligt het verwachte cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven ook lager dan het aanbevolen maximale groeipercentage.

¹⁷ Dit weerspiegelt de situatie op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie (4 mei 2026).

- (18) De aanbeveling tot goedkeuring van het plan voor de middellange termijn van Roemenië specificeert de reeks hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, samen met een tijdschema voor de uitvoering ervan. Rekening houdend met de informatie die Roemenië in zijn jaarlijkse voortgangsverslag heeft verstrekt, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. De voorbereidende werkzaamheden voor de hervorming van het bezoldigingsstelsel van de overheidssector zijn op technisch niveau in volle gang en naar verwachting zal in de loop van de zomer van 2026 een nieuwe wet worden aangenomen. Er moeten nog enkele maatregelen worden genomen op het gebied van de belastingdienst, met name om de zeer grote btw-nalevingskloof in Roemenië terug te dringen. Er wordt ook verder gewerkt aan de hervorming van de onroerendgoedbelasting, waaronder de ontwikkeling van het IT-systeem voor geautomatiseerde onroerendgoedwaardering, de operationele inrichting van de gespecialiseerde structuur voor het monitoren van stelsels voor overheidsuitgaven en de hervorming van de financiering voor bedrijven. De Commissie is van oordeel dat Roemenië zijn toezeggingen globaal genomen op bevredigende wijze is nagekomen¹⁸.
- (19) Het aanscherpen van de begrotingsprocedures, wat zou leiden tot een betere controle op overheidsinvesteringen, zou zeer gunstig zijn voor het terugdringen van het begrotingstekort in Roemenië. De afgelopen jaren is er een tendens geweest om de begrotingsplannen te overschrijden als gevolg van een gebrek aan afstemming tussen de vakministeries die verantwoordelijk zijn voor de investeringen en het Ministerie van Financiën. Een document voor investeringsplanning, met daarin alle investeringstoezeggingen voor de middellange termijn, met inbegrip van de kapitaalvereisten gedurende de levenscyclus, zou duidelijkheid verschaffen over de financieringsbehoeften en de beschikbaarheid daarvan na het begrotingsjaar. Bovendien ontbreken er mechanismen om de beschikbaarheid van middelen ook na het begrotingsjaar te waarborgen, evenals beperkingen op het gebruik van middelen voor andere doeleinden. Deze algemene situatie draagt bij aan hogere begrotingstekorten dan verwacht. Ook moet de belastinginning worden verbeterd, met name door de btw- en vennootschapsbelastingkloven te dichten, die momenteel respectievelijk 30 % en 44 % bedragen, de hoogste percentages in de EU. Op middellange termijn en met het oog op de budgettaire houdbaarheid zou het wenselijk zijn om een verlaging van de loonbelastingwig voor laagbetaalde werknemers te overwegen, aangezien zij momenteel een relatief hoge belastingdruk dragen.

¹⁸ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank: Europees Semester 2026 – Voorjaarspakket (COM(2026) 200 final).

- (20) De doorgevoerde algemene en specifieke pensioenhervormingen zijn van essentieel belang om de overheidsfinanciën te waarborgen en de rechtvaardigheid van het Roemeense pensioenstelsel te waarborgen. Er zijn verdere inspanningen nodig om de budgettaire houdbaarheid te waarborgen, onder meer door het opzetten en doorvoeren van een loonhervorming in de publieke sector.
- (21) De systematische, daadwerkelijke en tijdige betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, maatschappelijke organisaties en andere relevante belanghebbenden blijft van essentieel belang om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van de financieringsinstrumenten van de Unie, ook in de context van het Europees Semester.
- (22) In Roemenië ligt het uitvoeringstempo voor de cohesiebeidsprogramma's, die steun omvatten uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Cohesiefonds (CF), boven het gemiddelde tempo op EU-niveau, zowel bij de projectselectie als bij betalingen. Het is belangrijk om de huidige dynamiek vast te houden en tegelijkertijd het effect van investeringen in de praktijk te maximaliseren. Roemenië onderneemt in het kader van zijn cohesiebeidsprogramma's al acties om het concurrentievermogen en de groei te bevorderen. Niettemin zijn er wellicht bepaalde gebieden waar de uitvoering verder moet worden versterkt, onder meer wat betreft het verzachten van de sociale en economische gevolgen van de decarbonisatie en de rechtvaardige transitie van de economie, waarbij bijzondere aandacht moet worden besteed aan de gebieden die het zwaarst door deze transitie worden getroffen. Tegelijkertijd moet Roemenië de uitvoering van het JTF versnellen, aangezien de middelen vóór eind 2026 moeten worden uitbetaald. Het is van essentieel belang ervoor te zorgen dat de nieuwe investeringen die Roemenië in zijn tussentijdse evaluatie van de cohesiebeidsfondsen heeft vastgesteld, met name die welke verband houden met de vijf prioriteiten die in de verordening inzake de tussentijdse evaluatie¹⁹ zijn vastgesteld, snel en doeltreffend worden gerealiseerd.

¹⁹ Verordening (EU) 2025/1914 van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie.

- (23) De oostelijke grensregio's van Roemenië worden geconfronteerd met extra uitdagingen die hun vooruitzicht op economische en sociale ontwikkeling belemmeren, terwijl bestaande structurele uitdagingen nog groter worden. De gevolgen van Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne verhogen de veiligheidsgerelateerde spanningen, verstoren grensoverschrijdende economische activiteiten en verlagen de aantrekkelijkheid voor investeerders.
- (24) Roemenië wordt geconfronteerd met een aantal uitdagingen in verband met de kwaliteit en effectiviteit van openbaar bestuur, de voorbereiding en prioritering van grote projecten, de decarbonisatie van de economie en de energieproductie, sociale bescherming en toegang tot essentiële diensten, arbeidsmarktparticipatie en vaardighedentekorten, armoede en sociale uitsluiting.
- (25) Door zwakke overheidsdiensten en -instellingen blijft het ondernemingsklimaat onder druk staan. Hoewel er een formeel kader voor het opstellen van hoogwaardige wetgeving bestaat, wordt dit niet consequent toegepast. Er blijven tekortkomingen bestaan op het gebied van openbare raadplegingen en effectbeoordelingen, die vaak nog steeds louter formeel van aard zijn. Maatschappelijke organisaties en bedrijven uiten nog steeds hun bezorgdheid over openbare raadplegingen met zeer krappe termijnen en waarbij weinig rekening wordt gehouden met hun opmerkingen. Openbare raadplegingen zouden gebaat zijn bij een vroegere betrokkenheid van belanghebbenden in de beleidscyclus, terwijl de kwaliteit van de wetgeving zou kunnen worden verbeterd door ambtenaren beter in staat te stellen effectbeoordelingen en evaluaties achteraf op te stellen. De voorspelbaarheid van de besluitvorming en de rechtszekerheid blijven een grote uitdaging vanwege het veelvuldige gebruik van noodverordeningen van de regering in het wetgevingsproces. Bovendien behoort Roemenië tot de slechtst presterende landen op het gebied van regelgevingslasten en beschouwt 66 % van de bedrijven de regelgeving als een belemmering voor langetermijn-investeringen. Ondanks verbeteringen ligt de beschikbaarheid van digitale overheidsdiensten voor bedrijven en particulieren ruim onder het EU-gemiddelde (55 % tegenover EU: 86 %); 63 % tegenover EU: 82 %). Er zijn verdere inspanningen nodig om de interoperabiliteit tussen alle overheidsniveaus te waarborgen, duidelijkere dienstverleningsnormen vast te stellen en de transparantie en gebruikerservaring bij digitale overheidsdiensten te verbeteren. Roemenië zou gebaat zijn bij een striktere uitvoering van het kader van corporate governance voor staatsbedrijven, onder meer wat betreft voldoende transparantie en concurrentie bij de benoeming van bestuursleden, consistente mandaten en het gebruik van prestatiegerichte beloning.

- (26) Ondanks de inspanningen die in 2025 zijn geleverd, wijzen de aanhoudende vertragingen bij de uitvoering van EU-programma's, waaronder de herstel- en veerkrachtfaciliteit, op hardnekkige tekortkomingen in het vermogen van het openbaar bestuur om complexe projecten te plannen, te organiseren en uit te voeren. Concurrentie bij overheidsopdrachten is beperkt, er zijn aanhoudende tekortkomingen in de planning en de voorbereiding van aanbestedingen, en overheidsopdrachten blijven een gebied met een hoog risico op corruptie en fraude. De uitvoering van beleid inzake klimaataanpassing en investeringen in milieu-infrastructuur, met name op het gebied van waterbeheer en waterweerbaarheid, afvalbeheer en de circulaire economie en op de natuur gebaseerde oplossingen, wordt belemmerd door een gebrek aan expertise en middelen op alle territoriale bestuursniveaus, alsook door structurele tekortkomingen in het bestuur en de administratieve procedures, de strategische planning, de handhaving en de gegevensverzameling. Tegelijkertijd blijven ecosystemen en de biodiversiteit onder druk staan, met inbegrip van mariene ecosystemen. Er bestaan nog steeds grote tekortkomingen op het gebied van spoor- en wegeninfrastructuur (waaronder de klimaatbestendigheid daarvan), de modernisering van het rollend materieel, de bereikbaarheid van afgelegen gebieden en de grensoverschrijdende verbindingen met een ongelijkmatige uitvoering van het TEN-T, terwijl de vernieuwing van het wagenpark nog steeds traag verloopt en de resultaten op het gebied van verkeersveiligheid tot de slechtste in de EU blijven behoren. Het voorzien in deze investeringsbehoeften zou zowel de economische groei als de territoriale convergentie ten goede komen, aangezien er nog steeds aanzienlijke verschillen bestaan, niet alleen tussen regio's maar ook daarbinnen, met inbegrip van de hoofdstedelijke regio. Hoewel er al maatregelen zijn genomen om particuliere investeringen te stimuleren, zou de toegang van uitbreidende ondernemingen tot bancaire en niet-bancaire financiering, met name voor kmo's, verder kunnen worden verbeterd, aangezien de deelname van particuliere en institutionele beleggers aan de kapitaalmarkten nog steeds gering is en de financiële geletterdheid te wensen overlaat. De uitgaven van de overheid en het bedrijfsleven aan onderzoek en innovatie behoren tot de laagste in de EU, terwijl de loopbaanontwikkeling van onderzoekers en de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de academische wereld (en de daaruit voortvloeiende technologieoverdracht) moeten worden versterkt. Om deze complexe uitdagingen aan te pakken, zou Roemenië er goed aan doen de administratieve capaciteit op alle overheidsniveaus te versterken.

- (27) Hoewel Roemenië enige vooruitgang heeft geboekt bij de decarbonisatie van zijn energiemix – met name door de ontmanteling van kolen- en bruinkoolcentrales in het kader van het herstel- en veerkrachtplan – zijn er extra inspanningen nodig ter ondersteuning van de energietransitie. Het energiesysteem van het land is nog steeds sterk afhankelijk van fossiele brandstoffen, die vaak de hoge elektriciteitsprijs op de markt bepalen. Door steenkool uit te faseren en het gebruik van aardgas te matigen door deze te vervangen door schonere alternatieven, zou de Roemeense economie beter beschermd zijn tegen toekomstige prijsschokken op de markt voor fossiele brandstoffen, zou de energievoorzieningszekerheid toenemen en zou het concurrentievermogen uiteindelijk worden versterkt dankzij lagere energieprijzen.
- (28) De afgelopen jaren is er enige vooruitgang geboekt bij de uitbreiding van de productie van hernieuwbare energie, en het herstel- en veerkrachtplan bevat maatregelen die gericht zijn op de hervorming van het regelgevingskader om de inzet van hernieuwbare energiebronnen te bevorderen. De in 2025 vastgestelde uitdagingen blijven echter bestaan. Roemenië kampt met tal van belemmeringen voor de uitrol van hernieuwbare energie, met name een onvoorspelbaar regelgevingsklimaat, prijsonzekerheid, omslachtige vergunningsprocedures en onduidelijke regels inzake landgebruik. Er zijn extra investeringen nodig om de flexibiliteit van het systeem te verbeteren, met name gericht op de netinfrastructuur en op hervormingen van de regelgeving om vergunningsprocedures te vereenvoudigen en te versnellen, teneinde de invoering van extra hernieuwbare energie te vergemakkelijken. Roemenië ligt op koers om in 2030 het doel van 15 % grensoverschrijdende interconnectie te halen, maar de capaciteit is nog steeds ontoereikend en de vooruitgang verloopt traag. Er is ruimte voor verdere samenwerking met de buurlanden (Bulgarije, Hongarije, Moldavië, Oekraïne) om de marktintegratie in de regio verder te versterken.

- (29) Roemenië subsidieert nog steeds fossiele brandstoffen, terwijl de verwarmingssector, die sterk afhankelijk is van gas, grotendeels onveranderd blijft. Het feit dat er momenteel geen duidelijk traject is voor het uitfasen van deze subsidies vóór 2030, werkt echter elektrificatie tegen en belemmert de decarbonisatie van de energiemix. Vooral subsidies voor fossiele brandstoffen die niet gericht zijn op het bestrijden van energiearmoede en/of geen antwoord bieden op reële zorgen over de energiezekerheid, moeten worden uitgefaseerd. Door een ongunstige verhouding tussen elektriciteits- en gasprijen (waaraan subsidies voor fossiele brandstoffen gedeeltelijk bijdragen) is het aandeel van elektriciteit in het energieverbruik het afgelopen decennium grotendeels gestagneerd. Hoge energieprijzen hebben gevolgen voor energie-intensieve sectoren en het concurrentievermogen. De industriële sector wordt gedomineerd door processen met beperkte flexibiliteit (bv. staal/aluminium, cement, glas), wat de vraagresponso beperkt. Bovendien omvatten het herstel- en veerkrachtplan en het cohesiebeidsprogramma van Roemenië diverse omvangrijke investeringen in energie-efficiëntie in woningen en openbare gebouwen, maar de vooruitgang verloopt traag en er blijven problemen bestaan met betrekking tot de kwaliteit van de woningen. Er zijn verdere beleidsmaatregelen nodig om de uitrol van nieuwe capaciteit voor hernieuwbare energie te versnellen, de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen om de decarbonisatie van de zware industrie mogelijk te maken en het energieverbruik te verlagen, met name in de vervoerssector en het gebouwenbestand.
- (30) In het licht van de cruciale rol van menselijk kapitaal bij het versterken van het concurrentievermogen en de strategische autonomie van de Unie heeft de Raad de lidstaten in 2026 aanbevolen dringend actie te ondernemen om iets te doen aan de structurele uitdagingen in verband met menselijk kapitaal op het vlak van vaardigheden, onderwijs en opleiding, die het concurrentievermogen belemmeren. De tot Roemenië gerichte landspecifieke aanbevelingen 2026 kunnen bijdragen tot de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Unie.

- (31) De arbeidsparticipatie van de vrouw behoort tot de laagste in de EU (57,8 % tegenover EU: 71,1 %). Jongeren hebben moeite om een vaste baan te vinden, aangezien de jeugdwerkloosheid tot de hoogste in de EU behoorde en het percentage jongeren die geen werk hebben en evenmin onderwijs of een opleiding volgen (NEET's) aanzienlijk hoger ligt dan het EU-gemiddelde (19,2 % tegenover 11,0 % in de EU). Bovendien blijft de werkgelegenheid voor personen met een handicap beperkt, aangezien de arbeidsparticipatiekloof tussen personen met en zonder handicap aanzienlijk boven het EU-gemiddelde ligt en hun arbeidsmarktparticipatie aan het einde van hun loopbaan tot de laagste in de EU behoort. Door de arbeidsparticipatie van vrouwen, jongeren en personen met een handicap te vergroten, kunnen negatieve demografische effecten worden beperkt doordat het aantal beschikbare arbeidskrachten toeneemt en de economische ontwikkeling wordt gestimuleerd. Het is belangrijk om uitdagingen aan te pakken die verband houden met de doeltreffendheid van de activeringsmaatregelen, de beperkte deelname van kinderen jonger dan drie jaar aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang (11,4 % tegenover EU: 39,2 %), met name in plattelandsgebieden, en de toegankelijkheid en aanpassing van werkplekken voor personen met een handicap om hun integratie op de arbeidsmarkt te ondersteunen. Bovendien heeft Roemenië een van de hoogste percentages werkenden met armoederisico in de EU (10,7 % van de werkenden tegenover 8,3 % in de EU in 2025) – voornamelijk onder zelfstandigen – hoewel dit percentage sinds 2016, toen het 18,6 % bedroeg, gestaag daalt. Tegelijkertijd is het gemiddelde reële loon in diezelfde periode aanzienlijk gestegen. Roemenië zou kunnen overwegen de doelgerichtheid, de financiering en de effectiviteit van de arbeidsmarktactiveringsmaatregelen te verbeteren en het accent te verleggen van werkgelegenheids-subsidies naar opleiding, voorlichting en digitalisering van diensten.

- (32) Roemenië heeft ingrijpende hervormingen doorgevoerd op het gebied van onderwijs en vaardigheden om de ontwikkeling van vaardigheden te ondersteunen. Ondanks deze inspanningen blijven er uitdagingen bestaan op het gebied van het terugdringen van vroegtijdig schoolverlaten, het verbeteren van basisvaardigheden en digitale basisvaardigheden, het vergroten van de effectiviteit van beroepsonderwijs en -opleiding en het afstemmen van onderwijsresultaten op de behoeften van de arbeidsmarkt. Het percentage jongvolwassenen dat voortijdig het onderwijs of een opleiding heeft verlaten, blijft aanzienlijk hoog, terwijl dit percentage op EU-niveau gestaag daalt. Dit percentage ligt zelfs nog hoger in plattlandsgebieden (23,7 % tegenover 4,6 % in steden), in kleine steden en voorsteden, en onder de Roma en personen met een handicap. De lage basisvaardigheden onder jonge Roemenen belemmeren het concurrentievermogen en de ontwikkeling van menselijk kapitaal, aangezien meer dan 40 % van de 15-jarigen niet voldoet aan de minimumnormen voor wiskunde, lezen en natuurwetenschappen (tegenover een EU-gemiddelde van minder dan 30 %), wat wijst op structurele problemen in de onderwijskwaliteit, waarbij leerlingen op het platteland aanzienlijk lager scoren dan leerlingen in de stad. Bovendien heeft in plattlandsgebieden slechts 66,5 % van de volwassenen het primair onderwijs voltooid (tegenover 94,7 % in steden) en heeft 6,6 % tertiair onderwijs gevolgd (tegenover 37,3 % in steden). Daarnaast zorgt de geringe deelname aan het volwassenenonderwijs voor een beperkte ontwikkeling van vaardigheden en loopbaanontwikkeling. Het aanpakken van deze uitdagingen zou ook bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de werkgelegenheid. Het grote tekort aan digitale basisvaardigheden vormt een risico voor economische ontwikkeling en sociale inclusie. Slechts 9,1 % van de recente deelnemers aan beroepsonderwijs en -opleiding heeft tijdens hun opleiding aan werkplekleren kunnen deelnemen (tegenover het EU-gemiddelde: 66,0 %). Bovendien leidt de discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, waaronder een aanhoudend tekort aan afgestudeerden op het gebied van STEM, tot vaardigheidstekorten, met name in sectoren die relevant zijn voor de groene transitie, en vormt dit een belangrijke belemmering voor bedrijven. Om deze uitdagingen aan te pakken, zou Roemenië er goed aan doen de structurele onderwijsskloof te dichten, een leven lang leren te waarborgen en optimaal gebruik te maken van de beschikbare gegevens over de behoeften aan vaardigheden en de ontwikkeling daarvan.

- (33) De sociale omstandigheden blijven verbeteren, maar Roemenië kent nog steeds een van de hoogste risico's op armoede of sociale uitsluiting in de EU, waarbij kinderarmoede en sociale uitsluiting bijzonder hoog zijn (32,4 % tegenover 24,3 % in de EU in 2025). Kwetsbare groepen, zoals de Roma, personen met een handicap, laaggeschoolden en mensen die in plattelandsgebieden wonen, lopen een verhoogd risico. De invloed van sociale overdrachten (met uitzondering van pensioenen) op de armoedebestrijding was beperkt (21,7 % tegenover EU: 33,3 % in 2025) en ook de uitgaven voor sociale bescherming behoren nog steeds tot de laagste in de EU. De beschikbaarheid van sociale, gezondheids- en onderwijsdiensten blijft ongelijk verdeeld, waarbij plattelandsgebieden en gemarginaliseerde gemeenschappen, zoals de Roma, moeilijk toegang tot deze diensten hebben. Zonder een betere afstemming tussen het centrale en het lokale niveau, onder meer op het gebied van gegevensverzameling en -uitwisseling, blijft het beschikbare bewijsmateriaal om de behoefte aan sociale woningen en de geschiktheid van het sociale woningbestand te beoordelen beperkt. Vermijdbare en behandelbare mortaliteit bleef zeer hoog, terwijl de gebrekkige eerstelijnszorg, mede als gevolg van een tekort aan personeel, nog meer leidt tot vermijdbaar en onrendabel ziekenhuisgebruik en de mogelijkheden voor vroegtijdige interventie beperkt. De beschikbaarheid van langdurige zorg en sociale diensten blijft ontoereikend, met name wat betreft thuiszorg en niet-residentiële diensten vanuit de gemeenschap die personen met een handicap in staat stellen zelfstandig te wonen, waardoor het de-institutionaliseringproces wordt vertraagd. Het aanpakken van deze uitdagingen zou ook bijdragen tot de ondersteuning van opwaartse sociale convergentie, in overeenstemming met de tweede landenanalyse van de diensten van de Commissie van het kader voor sociale convergentie²⁰. Roemenië zou er baat bij hebben de dekking en toereikendheid van het stelsel voor sociale bescherming te verbeteren, ook voor zelfstandigen, onder wie landbouwers, de coördinatie tussen de verschillende overheidsniveaus te versterken en extra te investeren in toegankelijke diensten om armoede terug te dringen en sociale inclusie te bevorderen. Recente wetgevingsmaatregelen hebben de inkomensbeschermingsmechanismen voor door insolventie van werkgevers getroffen werknemers versterkt.
- (34) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en haar conclusies betreffende het bestaan van buitensporige onevenwichtigheden zijn de aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 in de aanbevelingen 1, 2 en 3 weergegeven. Het in aanbeveling 1 bedoelde beleid draagt bij tot het aanpakken van kwetsbaarheden in verband met grote externe en begrotingstekorten. Het in de aanbevelingen 2 en 3 bedoelde beleid draagt bij tot het aanpakken van kwetsbaarheden in verband met het concurrentievermogen,

²⁰ [SWD\(2026\) 122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\), 2026.](#)

BEVEELT AAN dat Roemenië in 2026 en 2027 de volgende acties onderneemt:

1. Blijven voldoen aan de maximale groeipercentages van de netto-uitgaven die de Raad op 8 juli 2025 heeft aanbevolen om de buitensporigtekortsituatie te verhelpen. De algehele uitgaven en gereedheid op het gebied van defensie en veiligheid verhogen, en tegelijkertijd de schuldhoudbaarheid waarborgen en zorgen voor een efficiënte besteding van de uitgaven en een geleidelijke aanpassing van de begroting om structureel hogere defensie-uitgaven te kunnen financieren. Ervoor zorgen dat maatregelen die worden genomen om de gevolgen van de stijgende energieprijzen te verzachten, tijdelijk zijn, dat ze gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens of op de behoeften van energie-intensieve bedrijven, dat ze stimulansen voor energiebesparing in stand houden en dat de begrotingskosten van die maatregelen verenigbaar zijn met de toezeggingen binnen het begrotingskader van de EU. De reeks hervormingen en investeringen op basis waarvan de verlengde aanpassingsperiode is toegekend, blijven uitvoeren, zoals aanbevolen door de Raad op 21 januari 2025. Verdere doortastende maatregelen nemen om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te waarborgen, onder meer door de algemene en specifieke pensioenhervormingen volledig uit te voeren, een hervorming van de lonen in de overheidssector uit te werken en door te voeren die bijdraagt aan begrotingsconsolidatie en meer rechtvaardigheid, en de begrotingsprocedures te versterken om een betere controle over overheidsinvesteringen te waarborgen. De totale belastinginning als percentage van het bbp verhogen door aandacht te besteden aan het dichten van de btw- en vennootschapsbelastingkloven.
2. Zorgen voor continuïteit van de hervormingen en investeringen die in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit worden uitgevoerd. De uitvoeringsdynamiek voor de cohesiebeidsprogramma's vasthouden, in voorkomend geval voortbouwend op de heroriëntatie naar strategische prioriteiten en de flexibiliteit die zijn overeengekomen in de context van de tussentijdse evaluatie van het kader voor het cohesiebeleid. De unieke uitdagingen op sociaal-economisch gebied en op het gebied van veiligheid en civiele paraatheid aanpakken waarmee regio's aan de oostelijke buitengrens van de EU worden geconfronteerd, waaronder de noodzaak om te investeren in infrastructuur voor tweemaal gebruik.

3. Het concurrentievermogen bevorderen en territoriale verschillen verminderen door particuliere investeringen te stimuleren, onder meer in onderzoek en innovatie, en door te zorgen voor betrouwbare publieke O&O-investeringen op de lange termijn. De kwaliteit en doeltreffendheid van het openbaar bestuur op alle bestuursniveaus, de digitalisering van openbare diensten en de voorspelbaarheid en kwaliteit van de besluitvorming verbeteren door middel van passende raadplegingen van belanghebbenden, doeltreffende effectbeoordelingen en gestroomlijnde administratieve procedures. De uitvoering van het kader van corporate governance voor staatsbedrijven versterken en tegelijkertijd de economische efficiëntie en rationalisering van de sector bevorderen. Ervoor zorgen dat rijpe overheidsinvesteringen tijdig worden uitgevoerd, onder meer door middel van doeltreffende procedures voor overheidsopdrachten. Investeren in milieu-infrastructuur en duurzaam en veilig vervoer bevorderen, onder meer om de bereikbaarheid van afgelegen en plattelandsgebieden te verbeteren en de klimaatbestendigheid te vergroten.
4. De decarbonisatie van de energiesector verder doorvoeren door de flexibiliteit en netcapaciteit van het elektriciteitssysteem te vergroten, de uitrol van hernieuwbare energiebronnen te versnellen en het aantal grensoverschrijdende interconnecties en de handel in elektriciteit uit te breiden. Het aandeel van hernieuwbare energie vergroten en de opwekking van stadsverwarming en de bijbehorende infrastructuur moderniseren om te voldoen aan strenge efficiëntienormen, gekoppeld aan op energie-efficiëntie gerichte renovaties van gebouwen en de uitfasering van subsidies voor fossiele brandstoffen in de verwarmingssector.
5. De arbeidsparticipatie van ondervertegenwoordigde groepen versterken door de doeltreffendheid van actief arbeidsmarktbeleid, de toegankelijkheid van werkplekken en de deelname aan voor- en voerschoolse educatie en opvang te verbeteren. Vaardigheidstekorten aanpakken door vroegtijdig schoolverlaten terug te dringen, basisvaardigheden en vaardigheden die relevant zijn voor de arbeidsmarkt te stimuleren, onder meer door middel van voortgezette volwasseneducatie, de doeltreffendheid van het beroepsonderwijs en -opleiding te vergroten en informatie over vaardigheden optimaal te benutten als input bij de vormgeving van beleid op het gebied van onderwijs en vaardigheden, met name in plattelandsgebieden.

6. Het risico op armoede en sociale uitsluiting verminderen door de sociale bescherming uit te breiden en de doeltreffendheid ervan te verbeteren, onder meer door betere toegang tot hoogwaardige diensten, met bijzondere aandacht voor eerstelijns- en preventieve gezondheidszorg, langdurige zorg, sociale, onderwijs- en arbeidsvoorzieningsdiensten, met name voor kansarme groepen, zonder de budgettaire houdbaarheid in gevaar te brengen.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter
